

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Prezentace předmětu:
Společenský a diplomatický protokol

Vyučující:
Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

4. Cestování a volný čas

Tato přednáška byla vytvořena pro projekt „Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě“

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

Předmět:

**Společenský a diplomatický
protokol**

Zásady slušného chování v různých situacích

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ Člověk je tvor společenský, a náš život je plný kontaktů s druhými lidmi, při nichž narážíme na různé hrany, které představují různé zájmy a preference konkrétních lidí.
 - ❑ Společenská pravidla nám pomáhají chovat se vhodně a ohleduplně v
 - ❑ Způsob chování ve společnosti, na svých cestách může velmi silně ovlivnit život každého z Vás.
 - ❑ Jednoduše proto, že ať se vám to líbí, nebo ne, jste druhými neustále sledováni. A to o to více, čím vyšší máte postavení.
 - ❑ Tomu, že většina lidí Vás hodnotí podle subjektivních pocitů, se nedá vyhnout. Dobrá společenská prezentace Vám usnadní přijetí ze strany druhých lidí.
 - ❑ V lidském chování však spousta lidí pravidla podceňuje a teprve ve chvíli, kdy se dostanou do nějaké svízelné situace, při které sice nejde o plechy ani o život, ale jen o znalost pravidla, kdo by měl vstoupit nebo jak se chovat v dopravních prostředcích, začnou o tom začnou přemýšlet.
-

Cesty do ciziny obchodně i soukromě

- Na obchodní cestě záleží na prvním dojmu, kterým zapůsobíme.
 - U obchodního jednání s partnerem, kterého známe jen z dopisů či telefonů, to platí obzvlášť.
 - Tedy veškerou naši prezentaci na obchodní cestě bychom měli připravit z tohoto hlediska a způsobem odpovídajícím naší společenské úrovni (resp. společenské úrovni našeho partnera):
 - ✓ sladit naše oblečení,
 - ✓ dopravní prostředek a volbu ubytování,
 - ✓ trávení volného času při pobytu.
 - Naše celkové vystupování vzhledem k zahraničním partnerům bychom měli vést pod heslem „Já pán, ty pán“.
 - Tedy nebýt ustrašení, nepodlézat, nekoukat na to, na čem můžeme ušetřit.
-

Cesty do ciziny obchodně i soukromě

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ Při soukromé cestě či oddechové cestě máme daleko větší volnost, ale dobré naplánování (trasy, ubytování a dopravu) se nám určitě vyplatí.
 - ❑ Před cestou do ciziny je velmi užitečné se seznámit s prostředím, přečíst si něco o počasí, vhodném oblečení, místních zvyklostech, měně apod.
 - ❑ Není nic horšího se vydat v obleku do pralesa v Brazílii nebo na Kapverdy v obleku, stejně jako si nevézt deštník do Anglie.
 - ❑ A hlavně je třeba zamyslet kam a s kým jedeme.
 - ❑ Nebo naopak, můžeme-li si vybrat, koho vezmeme s sebou tam, kam máme namířeno.
 - ❑ Mějte na paměti, že společná dovolená, zejména ta první – je spolehlivou rozbuškou vztahu dvou lidí.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- Při cestování **dálkovým autobusem** bývá dobrým zvykem pozdravit řidiče při nastupování i vystupování.
 - Cestující pozdravíme při vstupu do **kupé ve vlaku** (rovněž při vystupování), v **letadle zdravíme letušku**, která na palubě letadla představuje hostitelku.
 - Je-li v ceně letenky občerstvení, opět jako všude nezapomeneme letušce **poděkovat**.
 - Hezkým zvykem, který bychom měli vědomě pěstovat, stejně jako všechny projevy dobrých vztahů mezi lidmi, je doprovázení blízké osoby na delší cestu.
 - Ten, kdo je doprovázen, se má svému doprovodu věnovat, doprovázející by měl svou pozornost dovršit drobným dárkem na cestu (zábavný časopis, pomeranč, čokoláda apod.).
 - Květinami vítáme dámskou návštěvu, zejména přijíždí-li zdaleka.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- ❑ Při jízdě autem je naprostou samozřejmostí **dodržování pravidel bezpečnosti silničního provozu.**
 - ❑ Z hlediska společenského k tomu opět přistupuje **ohleduplnost a slušné chování** v různých, leckdy i dramatických situacích, I řidič má být připraven pomoci, ovšem pouze v případě, že je to v jeho silách.
 - ❑ Nemá smysl například z ochoty zastavit, má-li někdo zjevně poruchu v motoru a my neovládáme ani základy údržby.
 - ❑ Musíme rovněž zvážit, co je v té chvíli pro nás důležitější: svým zdržením můžeme třeba narušit program jiných lidí (čekají-li na nás).
 - ❑ Naučme se vážit si svého času, ale na druhou stranu s ním nešetříme, může-li právě naše pomoc být účinná.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- ❑ V autě je nejvýhodnější, a proto také nejčestnější místo **vpravo vzadu**.
 - ❑ Další je místo **za řidičem**.
 - ❑ Nejnepohodlnější a výjimečně používané je místo **vzadu uprostřed**.
 - ❑ Nejnebezpečnější místo z hlediska případné nehody je sedadlo vedle řidiče.
 - ❑ Dozadu vždy usedají různé oficiální osobnosti, mělo by to být i místo pro účastníky služebních cest.
 - ❑ Rovněž v taxíku se tak dříve jezdilo. Rozhodně není chybou, zvolíte-li si toto místo sám (neboť taxikář vám ho patrně nenabídne) a v každém případě si sedáte dozadu, jedete-li s dámou.
 - ❑ Tehdy je možné, aby si žena sedla na zadním sedadle vlevo a muž vpravo. Muž má tak možnost pomoci ženě při nastupování a vystupování, postarat se o její zavazadla, otevřít a zavřít dveře.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- V soukromém autě je nutností respektovat základní pravidlo, že **rozhodující osobou je řidič**.
 - Má zodpovědnost za všechny ostatní spolujezdce a je třeba umožnit mu, aby se mohl plně soustředit i řízení.
 - Je nepřípustné zapálit si bez výslovného řidičova svolení.
 - Není vhodné vést za jeho zády hlasitou konverzaci, rozptylovat jeho pozornost různými dotazy, řešit s ním vážné problémy.
 - Nejen nevhodné, ale přímo nebezpečné jsou jakékoliv rady a kritika způsobu jízdy.
 - Pouze bojí-li se někdo rychlé jízdy, může řidiče zdvořile požádat o zpomalení a ten by měl vyhovět. Tato pravidla by se měli naučit respektovat zejména členové rodiny, aby se jejich cesty za rekreací neproměnily v minuty a hodiny permanentního stresu.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

❑ **Nastupování a vystupování**

- ✓ Nastupování do dopravních prostředků a vystupování z nich se řídí jednoduchými zásadami, které umožňují předejít nedorozuměním, vyhroceným situacím a také usnadní plynulost provozu. Obecně platí, že nastupující cestující by měli uvolnit cestu vystupujícím a až poté zahájit nastupování.

❑ **Uvolnění místa**

- ✓ Při cestování respektujeme své spolucestující, především ty, pro které by dlouhé cestování ve stoje mohlo být zvláště nepříjemné (starší nebo nemocní lidé, těhotné ženy). Pokud si sami o uvolnění místa neřeknou, nebojte se je sami oslovit. Chápu, že některé ženy v pokročilém věku si mohou nabídnutí místa k sezení vyložit jako urážku, ale vás to rozhodně do špatného světla nepostaví (maximálně budete vypadat jako praví gentlemani).
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- ✓ Pokud sami patříte k těm, kterým zdravotní stav nedovolí příliš dlouho stát, nebojte se někoho ze sedících spolucestujících požádat o uvolnění místa. Rozhodně není na místě remcání o „té dnešní mládeži“, spíše opět platí pravidlo „líná huba, hotové neštěstí“.
 - ❑ **Hlasitá hudba, telefonní hovor nebo běžný rozhovor**
 - ✓ Je jedno, zda jste fanoušky heavy-metalu nebo techna – tak či tak si můžete být jistí, že o vaši hudební produkci nemá nikdo ze spolucestujících zájem. Málokdo však ví, že v závislosti na dopravci jde o porušování přepravních podmínek, za které může být uložena pokuta. Pokud tedy dotyčným nestačí upozornění, je možné na takové chování upozornit odpovědnou osobu.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

❑ Cestování s rozměrnými zavazadly a zvířaty

- ✓ Zavazadla by měla být uložena tak, aby nepřekážela a především neohrožovala bezpečnost cestujících. Jistě je rozumné se, zvláště v případě objemnějších zavazadel, ostatních cestujících zeptat, zda jim nevadí.
 - ✓ Podobně je to i se zvířaty. Přestože nám náš čtyřnohý miláček přijde jako nejmírumilovnější tvor pod sluncem, ostatní mohou mít jiný názor. Pamatujme také na to, že lidé trpí různými fobiemi, a tak je například při cestování ve společném kupé vhodné se zeptat, zda ostatním není vaše zvíře na obtíž.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

❑ Na palubě letadla

- ✓ **Spící spolusedící**, který vám blokuje cestu do uličky – pokud někam opravdu nutně potřebujete, prostě ho proberte a slušně požádejte, ať vás pustí. Pokud je vám to nepříjemné, poproste o pomoc letušku. |
 - ✓ **Upovídaný spolusedící** – nechte ho chvíli mluvit a pak řekněte něco jako „diskuze s vámi je skvělá, ale teď bych si pár minut rád četl“. Případně si také můžete nasadit sluchátka a dát tak najevo, že rozhovor skončil.
 - ✓ **Dítě kopající do sedadla** – zde se doporučuje trpělivost. Pokud to ale už opravdu nejde vydržet, zdvořile se zeptejte jeho rodičů, zda by vám s tímto problémem nemohli pomoci.
 - ✓ **Opilý spolucestující** – v podstatě to jediné, co můžete udělat, je upozornit na něj letušku.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ✓ **Velká fronta při nástupu či výstupu** a lidé, kteří s oblibou předbíhají – prostě si vyberte místo a trpělivě čekejte. Rozhodně se nesnažte nějak organizovat ostatní.
 - ❑ **Na moři**
 - ✓ **Jachtaři** doporučují, aby se posádka během plavby příliš nepohybovala po palubě.
 - ✓ Neměla by zbytečně stát. V ideálním případě tak všichni sedí, pracují nebo odpočívají v kajutě.
 - ✓ Tento zvyk přetrval z dřívějších zákazů, kdy posádka neměla překážet kormidelníkovi ve výhledu na kurs a loď.
 - ✓ Dnes je důležitá hlavně bezpečnost cestujících – při pohybu na palubě během plavby totiž hrozí ztráta rovnováhy a následně pád přes palubu.
 - ✓ Z dalekých plaveb pak pochází zvyk nemáčet si ruce a nohy ve vodě, pokud je loď v pohybu.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- ✓ To souvisí především s **ochranou proti živočichům**, které se pod vodou nacházejí. Jednak tak můžete narazit na žraloka nebo na menší, ale stejně zákeřné živočichy (například na měchýřovku – portugalskou galéru), jejíž žahavá vlákna jsou až patnáct centimetrů dlouhá.
 - ✓ Posádka by během plavby **měla dávat pozor na lana a fendry**, které by neměly být namočeny ve vodě.
 - ❑ **Příjezd do přístavu**
 - ✓ I když si během plavby neděláte hlavu z toho, jak to na lodi vypadá, příjezdem do přístavu se dostáváte na oči těm, kteří velmi dobře rozumí svému řemeslu.
 - ✓ Námořníci, rybáři i další jachtaři sledují z břehů **každý manévr připlouvající lodi a vyhodnocují ho**. Stejně jako posádku.
-

Zásady slušného chování ve vybraných dopravních prostředcích

- ✓ Nezapomeňte mít palubu uspořádanou, smotaná lana, záplety, sbalené plachty, to vše je v tomto případě samozřejmost.
 - ✓ Pokud přijedete do přístavu, kde jsou lodě vyvázané bokem na sebe i v několika řadách, nesmíte zabraňovat lidem ze sousedních posádek, aby přešli přes palubu na břeh.
 - ✓ Když jste vy těmi, kteří potřebují přejít, vždy buďte milí a slušní.
 - ✓ Jakmile vidíte, že někdo další potřebuje pomoc při připlouvání k břehu, pomozte. Pomozte loď podržet, chyt'te lano, když je potřeba.
 - ✓ Vyvazujte svou loď k druhé pokud možno tak, aby byla vaše před' u jejího kokpitu.
 - ✓ Jestliže máte v úmyslu opustit přístaviště brzy ráno, domluvte se předem se sousedy a převažte loď více na kraj.
-

- ✓ Etiketa, ohleduplnost, dodržování nepsaných pravidel. I toto by mělo patřit do **běžcova povědomí**. Nejde jen o kilometry a čas. Chování ve společnosti běžců, když jste na jedné trati, když se potkáváte, má své zásady. Nejde o nic převratného, ale do slušné běžecké společnosti to prostě patří. A pokud si nebudete vědět rady, držte se tří slov - **používejte zdravý rozum**.
 - ❑ **Chodník**
 - ✓ Pokud jste se rozhodli pro svůj trénink využít chodník, který je hlavně pro chodce, zkuste se jako běžci držet na straně, žádné kličkování, předejdete možným kolizím, které budou nepříjemné hlavně pro chodce.
 - ❑ **Přechod pro chodce**
 - ✓ Při běhání ve městě se někdy nevyhnete přebíhání silnice, zkuste využít zebru. Přechod pro chodce je pro chodce, běžec je jen trochu rychlejší.
-

- ✓ Vyběhnout do silnice mimo přechod, když to řidič na silnici neočekává, může být nebezpečné pro obě strany. A pro vás rozhodně více.
 - ❑ **30 sekund trpělivosti**
 - ✓ Pokud trénujete na běžecké trati, pohybujte se na pravé straně. Proti vám běhají běžci opačným směrem. Stane se, že někdy potřebujete předběhnout pomalejšího nadšence před vámi, ale nejde to, není místo. Počkejte pár sekund, jestli se situace nezlepší. Pokud ne, tomu před vámi dejte vědět, že vás má pustit. Stačí si křiknout.
 - ❑ **Jít s davem**
 - ✓ Běžíte v davu, není místo pro vlastní tempo, nejde předbíhat, vznikl by chaos, strkanice. Navíc může jít o stezku sdílenou s cyklisty a milovníky in-line bruslí. V takovém případě vám nezbude nic jiného než se držet s davem.
-

Běžecká etiketa

Dva je maximum

- ✓ Nikdy nejste na trati sami, i když to nevypadá. Proto pokud máte potřebu běhat vedle sebe, maximum by měly být dvě osoby. Nechovejte se jako stádo, které se valí a nekouká vpravo, vlevo.

Bud' part'ákem

- ✓ Občas se stane každému, že trénink nevyjde, tempo uvadá a vy druhého zdržujete. Co teď? Pláchnout a odjet si svoji tréninkovou dávku? Ne. Povolte taky, pomozte, nabídněte vodu, udělejte pauzu. Možná váš trénink a čas pro tentokrát nebude nejlepší, ale příště se nemusí dařit vám, budete rádi za pomoc druhého.

Ahoj a palec nahoru

- ✓ Někdy svoji roli hraje i stud, díváte se mimo, nechcete oční kontakt, ale uvidíte, že tohle za chvíli zmizí. Tady se vykání nenosí. Běžíte, vidíte proti sobě běžce, míjíte se, oba řeknete ahoj, případně si rukou mávnete, dáte palec nahoru, usmějete se.
-

Výběr z použité literatury:

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ MATHÉ, I. a L. ŠPAČEK, 2005. Etiketa. Praha: BB art. ISBN 80-7341-564-X.
 - ❑ NĚMČANSKÝ, M., 2011. Společenský, diplomatický a obchodní protokol. SU OPF Karviná, ISBN 978-80-7248-636-6.
 - ❑ SMEJKAL, V. a H. S. BACHRACHOVÁ, 2011. Velký lexikon společenského chování. 2. rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3650-1.
 - ❑ ŠPAČEK, L., 2008. Nová velká kniha etikety. Praha: Mladá fronta. ISBN 978-80-204-1954-5.
-

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost
